

Rwyf am apelio - beth ddylwn i ei wneud?

I bobl sydd am apelio yn erbyn penderfyniad llys

Ynglŷn â'r daflen hon

Bydd y daflen hon yn help ichi os ydych chi mewn anghydfod sydd wedi mynd i'r llys a'ch bod am apelio yn erbyn y penderfyniad. Bydd yn dweud wrthyh:

- beth i'w ystyried cyn ichi apelio
- beth sydd ei angen er mwyn apelio, a
- beth i'w ddisgwyl gan y broses apelio.

Mae rhagor o wybodaeth am apelio yn y canllawiau sy'n dod gyda hysbysiad yr apelydd, ffurflen N161, a anfonwyd gan y llys.

Termau sy'n cael eu defnyddio yn y daflen hon

Gelwir y llys lle penderfynwyd ar eich achos yn 'llys is'.

Gelwir y llys rydych yn apelio iddo yn 'llys apêl'.

Os chi sydd am apelio, chi yw'r 'apelydd', a gelwir y parti (unigolyn) arall yn 'atebydd'.

Gwybodaeth bwysig am y daflen hon. Canllaw yn unig yw'r daflen hon. Efallai yr hoffech gael cyngor cyfreithiol annibynnol cyn gwneud unrhyw benderfyniadau ar sail y daflen hon.

Os oes angen y daflen hon arnoch mewn fformat arall, er enghraifft mewn print bras, cysylltwch â'ch llys lleol.

Ga'i apelio yn erbyn canlyniad fy achos?

Ni allwch apelio yn erbyn penderfyniad y llys os ydych ond yn credu nad oedd y barnwr wedi 'cael pethau'n iawn'. Gallwch ond apelio os oes gennych seiliau cyfreithiol priodol. - er enghraifft, os gallwch ddangos bod y penderfyniad yn anghywir o ganlyniad i gamgymeriad difrifol, neu oherwydd na fu i'r weithdrefn gael ei dilyn yn iawn.

Os oes gennych unrhyw amheuaeth ynghylch eich seiliau dros apelio, dylech geisio cyngor gan gynrychiolydd cyfreithiol, gan un o ganolfannau'r gyfraith neu gan asiantaeth gynghori.

Beth ddylwn i feddwl amdano cyn apelio?

Gall apelio fod yn broses gostus a hir. Dyma rai o'r pethau y mae angen ichi eu hystyried cyn cychwyn:

Efallai y bydd angen ichi gael caniatâd i apelio

Gan amlaf, bydd yn rhaid ichi ofyn am ganiatâd barnwr i apelio (oni bai eich bod eisoes wedi cael caniatâd yn eich gwrandawriad). Dim ond os bydd y barnwr yn meddwl bod gwir obaith i'r apêl lwyddo y bydd yn caniatáu ichi apelio.

Mae angen i chi symud yn gyflym

Ar ôl i'r llys benderfynu, dim ond hyn a hyn o amser fydd gennych i apelio.

Rhaid ichi ffeilio hysbysiad yr apelydd:

- o fewn yr amser a bennwyd gan y barnwr sydd wedi gwneud y gorchymyn rydych yn apelio yn ei erbyn, neu
- os na fydd y barnwr hwnnw wedi pennu amser, o fewn 21 diwrnod ar ôl gwneud y penderfyniad yr ydych am apelio yn ei erbyn, neu 7 diwrnod os ydych eisiau apelio yn erbyn penderfyniad rheoli achos yn y Llys Teulu.

Efallai y bydd angen ichi gael cyngor cyfreithiol

Mae llwyddiant eich apêl yn debygol o ddibynnu ar bwyntiau cyfreithiol a gweithdrefnol manwl, felly fe'ch cynghorir yn gryf i gael cyngor gan gynrychiolydd cyfreithiol.

Mae cyngor cyfreithiol am ddim ar gael hefyd gan un o Ganolfannau i'r Gyfraith, neu gan ganolfan Cyngor ar Bopeth yn www.adviceguide.org.uk

Efallai y bydd yn rhaid ichi dalu ffi

Fel arfer, bydd rhaid ichi dalu ffi llys pan fyddwch yn apelio. Gallwch lawr lwytho copi o'r ffurflen EX50 Ffioedd Llys Sifil a Llys Teulu sy'n cynnwys rhestr o ffioedd y llys, o hmctsformfinder.justice.gov.uk

Efallai ni fydd angen i chi dalu ffi'r llys oherwydd eich sefyllfa ariannol, neu byddai talu ffi yn achosi caledi i chi. I gael rhagor o wybodaeth, neu i wneud cais am ddileu ffi, lawr lwythwch gopi o'r llyfryn a'r ffurflen ' EX160A 'Ffioedd Llys a Thribiwnlys - Oes rhaid i mi eu talu?' o

hmctsformfinder.justice.gov.uk

Mae'n bosib y dyfernir costau yn eich erbyn

Os byddwch yn colli'ch apêl, mae'n bosib y dywedir wrthyhch am dalu costau'r unigolyn arall, gan gynnwys costau eu cynrychiolydd cyfreithiol, os oes ganddynt un.

Oes angen imi gael caniatâd i apelio?

Ni fyddwch angen caniatâd i apelio yn erbyn penderfyniad ynad llewg yn y Llys Teulu. Bydd angen ichi ofyn am ganiatâd i apelio:

- os na wnaethoch ofyn am ganiatâd eisoes yn ystod eich gwrandawriad, neu
- os gwnaethoch chi ofyn am ganiatâd ond bod eich cais wedi'i wrthod - yn y naill achos neu'r llall, rhaid gofyn i'r llys apêl am ganiatâd.

Hefyd efallai y bydd yn rhaid ichi ofyn am ganiatâd y llys apêl os oedd eich achos yn achos hawliadau bychain a bod y penderfyniad wedi'i wneud yn eich absenoldeb oherwydd nad oeddech chi yn y gwrandawriad.

Cofiwch, dim ond os bydd y barnwr yn meddwl bod gwir obaith i'r apêl lwyddo y bydd yn caniatáu ichi apelio.

Sut mae gwneud cais am ganiatâd i apelio?

Yr un broses a ddilynir, ni waeth ai gwneud cais am gael apelio yr ydych ynteu fod gennych ganiatâd eisoes a'ch bod am ffeilio'ch apêl yn awr.

Yn y naill sefyllfa a'r llall, dylech lenwi hysbysiad yr apelydd. Mae copi o'r ffurflen hon ar gael o hmctsformfinder.justice.gov.uk

Gyda'r ffurflen, fe gewch ganllawiau manwl, a dylech ddarllen y rhain yn ofalus cyn dechrau. Mae'r nodiadau'n dweud wrthyhch sut mae llenwi'r ffurflen a pha ddogfennau y mae'n rhaid ichi eu darparu gyda'ch cais.

I wneud cais am ganiatâd, rhaid ichi lenwi'r adrannau sy'n ymwneud â chaniatâd a'r adrannau sy'n ymwneud â'ch apêl a'r rhesymau dros apelio. Ar ôl llenwi'r hysbysiad, anfonwch ef at y llys perthnasol.

Sut mae cychwyn apêl?

Os ydych wedi cael caniatâd a'ch bod yn barod i gychwyn eich apêl, rhaid ichi lenwi Hysbysiad yr Apelydd (ac eithrio'r adrannau ynghylch caniatâd) a'i anfon gyda'r ffi briodol at y llys apêl. Gelwir hyn yn 'ffeilio apêl'.

Rhaid ichi gynnwys digon o gopiau o'r hysbysiad a'r dogfennau cefnogi fel y'u rhestrir yn y canllawiau.

Cofiwch, chewch chi ddim cyflwyno tystiolaeth newydd yn eich cais, heb ganiatâd y llys apêl. Tystiolaeth newydd yw tystiolaeth na chafodd ei defnyddio yn eich gwrandawriad, neu dystiolaeth sydd wedi dod i'r fei ers hynny.

Pa bryd y mae'n rhaid imi ffeilio fy apêl?

Fel rheol, nodir erbyn pryd y mae'n rhaid ichi ffeilio'ch apêl ar y gorchymyn a gawsoch yn rhoi caniatâd ichi apelio. Os nad oes dyddiad yn cael ei bennu, rhaid ichi ffeilio Hysbysiad yr Apelydd o fewn 21 diwrnod i'r dyddiad pan gafodd y penderfyniad ei wneud yn eich achos.

Cofiwch, os byddwch yn ffeilio Hysbysiad yr Apelydd a bod angen ichi ei newid ar ôl ei ffeilio, bydd angen ichi wneud cais i'r llys apêl er mwyn gwneud hyn.

Pa lys y dylwn apelio iddo?

Mae hyn yn dibynnu ar lefel y barnwr a wnaeth y penderfyniad yn eich achos a'r math o orchymyn a wnaeth y barnwr hwnnw, fel yr eglurir isod:

- Os cafodd eich penderfyniad ei wneud gan farnwr Cylchdaith mewn hawliad Llys Sirol neu Lys Teulu (ac eithrio penderfyniad terfynol mewn hawliad aml-drac), ymdrinnir â'ch apêl gan farnwr Rhanbarth. Cynhelir y gwrandawriad yn arferol mewn Llys Teulu neu ganolfan wrandawiadau Llys Sirol. Rhaid ichi ffeilio'ch hysbysiad apelio gyda swyddfa'r llys sy'n ymdrin â'ch achos.
- Os cafodd eich penderfyniad ei wneud gan farnwr Rhanbarth mewn Llys Teulu neu Llys Sirol (ac eithrio penderfyniad terfynol mewn hawliad aml-drac), ymdrinnir â'ch apêl gan Farnwr yr Uchel Lys. Gwrandewir yr apêl mewn canolfan apeliadau neu wrandawiadau. Rhaid ichi ffeilio'ch apêl mewn canolfan apeliadau sydd yn yr un ardal ddaearyddol a'r llys is. Mae rhestr o ganolfannau apeliadau ar gael ar dudalen 10 y daflen hon.
- Os cafodd eich penderfyniad ei wneud gan feistr neu gan farnwr rhanbarth mewn hawliad Uchel Lys, un o farnwyr yr Uchel Lys a fydd yn ymdrin â'ch apêl. Dylech ffeilio'ch hysbysiad apelio mewn canolfan apeliadau sydd yn yr un gylchdaith â'r llys is. Mae rhestr o ganolfannau apeliadau ar gael ar dudalen 10 y daflen hon.

- Yn amodol ar eithriadau penodol, yn y Llys Teulu os gwnaethpwyd y penderfyniad yr hoffech apelio yn ei erbyn gan farnwr rhanbarth neu ynad lleyg, bydd barnwr Rhanbarth yn gwrandao ar eich apêl. Os cafodd y penderfyniad ei wneud gan farnwr Rhanbarth neu Farnwr Uchel Lys, ymdrinnir â'ch apêl gan y Llys Apêl.
- Os ydych yn apelio yn erbyn penderfyniad a gafodd ei wneud gan farnwr Rhanbarth, gan Feistr neu gan farnwr rhanbarth a oedd yn benderfyniad terfynol mewn hawliad aml-drac, ymdrinnir â'ch apêl gan yr Arglwydd Ustus Apêl. Cynhelir eich apêl yn y Llysoedd Barn Brenhinol yn Llundain. Dylech ffeilio'ch apêl yn y Swyddfa Apeliadau Sifil yn y Llysoedd Barn Brenhinol.
- Os cafodd eich penderfyniad ei wneud gan Farnwr Uchel Lys, ymdrinnir â'ch apêl gan Arglwydd Ustus Apêl. Cynhelir eich gwrandawriad yn y Llysoedd Barn Brenhinol yn Llundain. Dylech ffeilio'ch apêl yn y Swyddfa Apeliadau Sifil yn y Llysoedd Barn Brenhinol.

Beth sy'n digwydd nesaf?

Ar ôl ichi ffeilio hysbysiad yr apelydd, bydd y llys yn anfon copïau o'r holl ddogfennau rydych wedi'u ffeilio at yr atebdydd. Os ydych am anfon copïau at yr atebdydd eich hun, rhaid ichi ddweud wrth y llys. Yna, bydd staff y llys yn rhoi copïau yn ôl ichi wedi'u stampio â sêl y llys, a rhaid ichi anfon y rheini at yr atebdydd o fewn saith niwrnod i'r dyddiad pan ffeiliwyd hysbysiad yr apelydd.

Bydd beth fydd yn digwydd nesaf yn dibynnu ar a ydych yn ceisio caniatâd i apelio, ac ar ganlyniad unrhyw gais o'r fath.

Yr wyf wedi cael caniatâd eisoes neu nid oes angen caniatâd arna'i.

Bydd y llys yn anfon hysbysiad atoch yn dweud wrthydd:

- pa bryd y gwrandawir eich apêl neu yn ystod pa gyfnod (a elwir yn 'ffenestr rhestru') y mae'n debygol o gael ei gwrandao, a
- beth y mae angen ichi ei baratoi ar gyfer gwrandawriad yr apêl (a elwir yn 'gyfarwyddiadau').

Rwyf wedi gwneud cais am ganiatâd i apelio

Trosglwyddir eich cais i farnwr, a fydd yn ei ystyried. Fel rheol, bydd hyn yn digwydd heb ichi orfod mynd i wrandawriad. Anfonir gorchymyn atoch yn dweud beth yw penderfyniad y barnwr.

Rhoddwyd caniatâd

Mae'n bosib y cewch ganiatâd llawn i apelio neu ganiatâd gyda chyfyngiadau. Bydd y gorchymyn sy'n rhoi caniatâd ichi'n rhoi gwybod ichi pa bethau y cewch eu codi yn eich apêl a pha bethau na chewch eu codi. Os nad ydych yn cytuno â hyn, cewch wneud cais i'r llys apêl am amrywio telerau'r caniatâd. Rhaid ichi wneud hynny cyn gynted ag y bo modd a rhaid ichi roi gwybod i'r atebydd eich bod yn gwneud hynny. Fel rheol, ymdrinnir â'r cais hwn ar ddechrau gwrandaw'r apêl.

Gwrthodwyd caniatâd

Os yw'r barnwr wedi ystyried eich caniatâd i apelio ar bapur, ac wedi ei wrthod, ac yn credu na ellir cyfiawnhau eich apêl mewn unrhyw ffordd, efallai y bydd yn gorchymyn na allwch ofyn am eu penderfyniad gael eu ailystyried mewn gwrandawriad llafar. Os na fydd y barnwr yn gwneud y gorchymyn hwn, gallwch ofyn iddo/iddi ailystyried y penderfyniad mewn gwrandawriad llafar.

I wneud hyn, mae'n rhaid i chi anfon copi o'ch cais i'r atebydd o fewn saith niwrnod o dderbyn hysbysiad yn gwrthod. Os na fyddwch yn gwneud cais a fewn saith diwrnod, bydd y penderfyniad gwrthod yn derfynol.

Cofiwch, os rhoddir caniatâd i chi gael gwrandawriad llafar a bod y caniatâd hwnnw'n cael ei wrthod ichi eto, nid oes modd apelio yn erbyn y penderfyniad hwn.

Ceisiadau eraill

Os oes angen gwrandawriad ar wahân i ymdrin ag unrhyw geisiadau eraill yr ydych wedi'u gwneud gyda Hysbysiad yr Apelydd - er enghraifft, cais am gael mwy o amser i gasglu'r dogfennau y mae eu hangen arnoch - rhoddir gwybod ichi am amser a dyddiad y gwrandawriad hwn. Fel arall, bydd y llys yn penderfynu ynglŷn â'r materion hyn a rhoddir gwybod ichi am y canlyniad.

All yr atebydd apelio?

Gall. Efallai y bydd yr atebydd yn anghytuno â phenderfyniad y llys is, neu efallai y bydd am i'r penderfyniad hwnnw gael ei gadarnhau ond am resymau gwahanol i'r rhesymau a roddwyd gan y barnwr. Bydd angen caniatâd i apelio ar yr atebydd, yn union fel y mae angen caniatâd ar yr apelydd. Rhaid iddo lenwi Hysbysiad yr Atebydd, sy'n debyg i Hysbysiad yr Apelydd, a darparu dogfennau cefnogi, a rhaid iddo anfon y rheini atoch chi hefyd.

Fel rheol, bydd y llys yn gwrandaw'r apêl yr atebydd yr un pryd ag y bydd yn gwrandaw'r apêl chi.

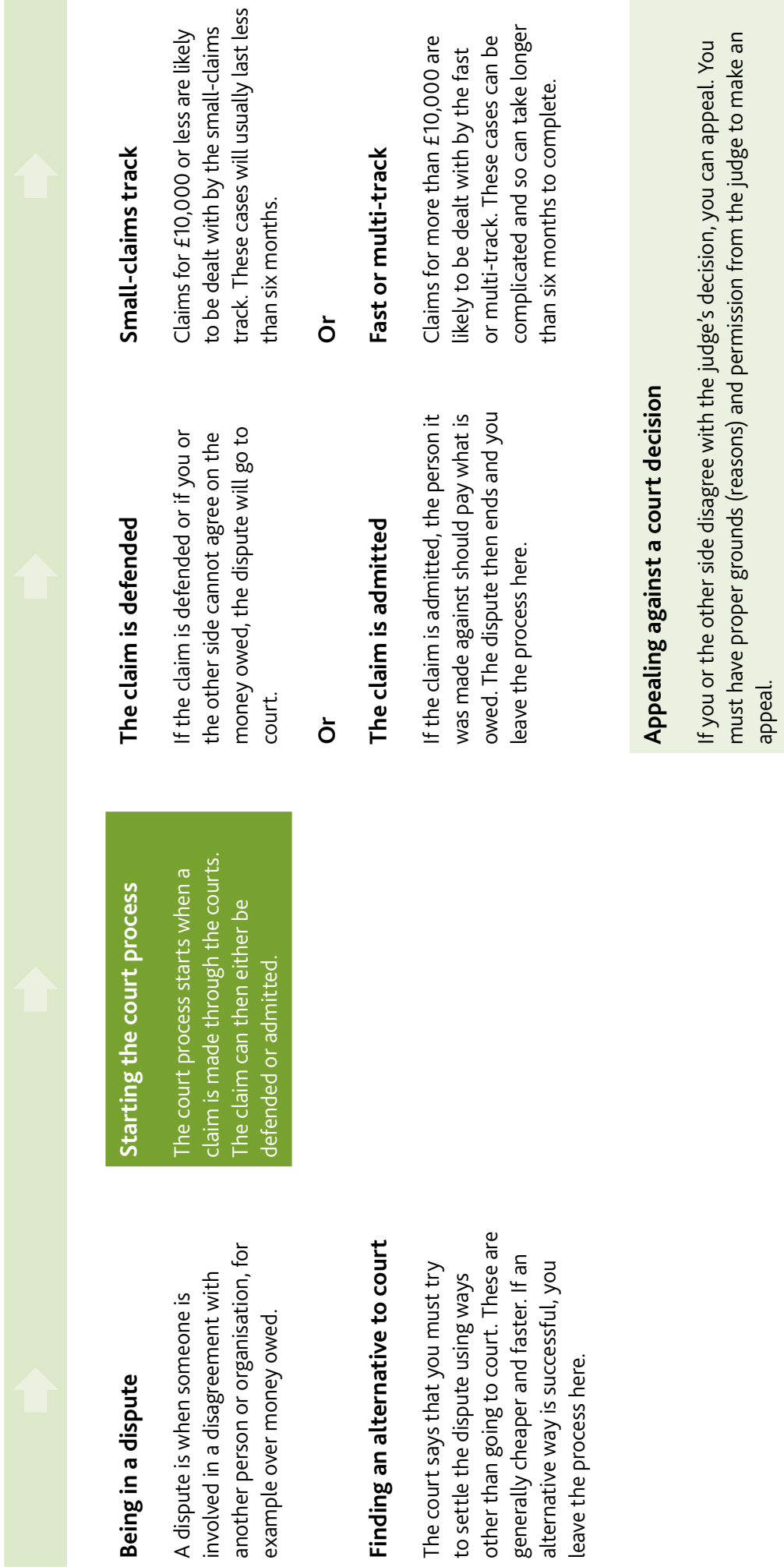
Canolfannau apeliadau a gwrandawiadau

Mae'r tabl canlynol yn cynnwys y lleoliadau ble mae apêl yn mynd i Farnwr yr Uchel Lys yn dilyn penderfyniad llys sirol neu farnwr rhanbarth yn yr Uchel Lys.

Rhanbarth	Canolfannau Apeliadau	Canolfannau Gwrandawiadau yn unig
Rhanbarth Canolbarth Lloegr	Birmingham Nottingham	Lincoln Caerly^r Northampton Stafford
Rhanbarth Gogledd Ddwyrain Lloegr	Leeds Newcastle Sheffield	Teesside
Rhanbarth Gogledd Orllewin Lloegr	Caer Lerpwl Manceinion Preston	Caerliwelydd
GLITEM Cymru	Caerdydd Yr Wyddgrug Abertawe	Caernarfon
Rhanbarth De Orllewin Lloegr	Bryste Caerwysg Caer-wynt	Plymouth Truro
Rhanbarth De Ddwyrain Lloegr	Chelmsford Lewes Luton Maidstone Norwich Rhydychen Reading St Albans	
Llundain	Llysoedd Barn Brenhinol	

How a dispute might progress to court

The diagram below shows how a dispute claim can progress through court. This leaflet covers the part of the process that is highlighted.

Ble caf ragor o wybodaeth?

I gael gwybodaeth gyffredinol am ddatrys anghydfodau cyfreithiol, ewch i www.gov.uk/browse/justice/courts-sentencing-tribunals.

Cewch hefyd gyngor cyfreithiol am ddim yn un o ganolfannau'r gyfraith neu gan ganolfan Cyngor ar Bopeth yn www.adviceguide.org.uk

I ddarllen ein taflenni eraill yn y gyfres hon, ewch i hmctsformfinder.justice.gov.uk

I gael manylion cyswllt pob llys, ewch i courttribunalfinder.service.gov.uk.

I bobl sydd ag anabledd

Os oes gennych anabledd sy'n golygu bod mynd i'r llys neu gyfathrebu'n anodd, neu mae arnoch angen unrhyw wybodaeth arall mewn fformat gwahanol, e.e. print bras, cysylltwch â'r llys perthnasol a fydd yn gallu eich helpu.

Mae manylion cyswllt pob un o'r llysoedd ar gael yn hmctscourtfinder.justice.gov.uk

Asiantaeth o'r Weinyddiaeth Cyfiawnder yw Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM.

Mae'r asiantaeth yn gyfrifol am weinyddiaeth y llysoedd troseddol, sifil a theulu ynghyd â'r tribiwnlysoedd yng Nghymru a Lloegr, a'r tribiwnlysoedd nas datganolwyd yn yr Alban a Gogledd Iwerddon. Mae'n darparu ar gyfer system cyfiawnder sy'n deg, effeithiol ac effeithlon a gyflwynir gan farwniaeth annibynnol.

Nod Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM yw sicrhau bod yr holl ddinasyddion yn cael mynediad amserol at gyfiawnder yn unol â'u gwahanol anghenion, pa un ai fel dioddefwyr neu dystion i drosedd, diffynyddion wedi'u cyhuddo o droseddau, defnyddwyr mewn dyled, plant mewn risg o niwed, busnesau ynghlwm ag anghydfodau masnachol neu fel unigolion yn mynnu eu hawliau cyflogaeth neu yn gwrthwynebu penderfyniadau cyrff llywodraethol.